

Rövid ellátási láncok: múlt, jelen és jövő, együttműködési lehetőségek

Prof. Fehér István
Szent István Egyetem, Gödöllő
Feher.Istvan@gtk.szie.hu

Múlt- történelmi

- Élelem hiány- termelünk többlet
- Agrár modernizáció és iparosodás és hatása:
  - Helyi társadalmi kötelékek meglazulnak,
  - Tudás és kultúra vesztés, nincs új generáció mint örököse a tudásnak ,
  - Elvándorlás – ellenállása modernizációnak?–helyi önkormányzatok tétlensége,
  - Föld kérdése, gazdaságok uniformizálása,
  - 1967-Franciaország : loi d'orientation

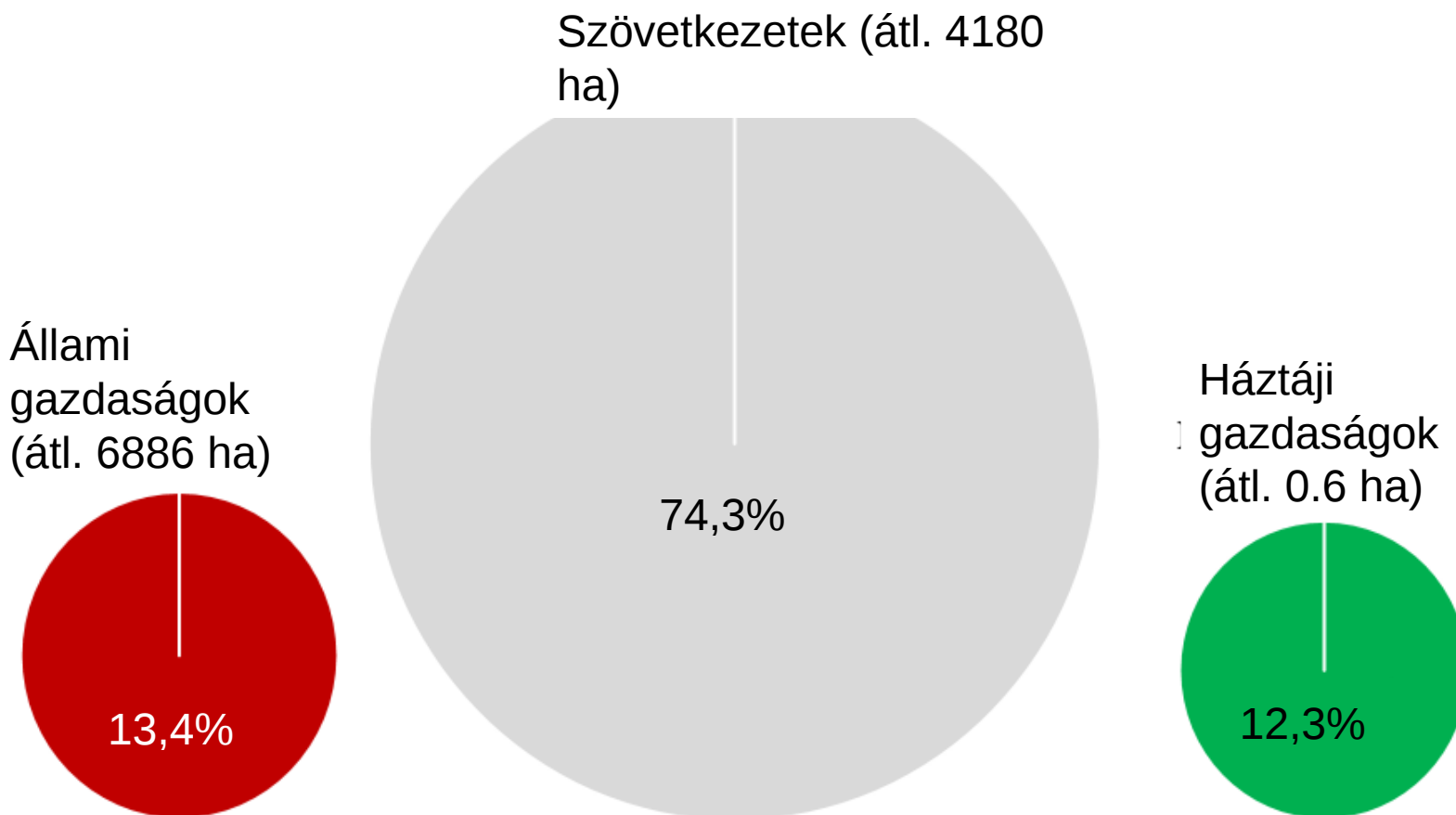
- 1980, Franciaország : helyi termékek termelése, térségek identitásának hangsúlyozása elkezdődik.

- 1980, Magyarország: diverzifikáció-nem mezőgazdasági tevékenység, több generációk szétválása, új lakosok beköltözése-nyaralók, a szocialista mezőgazdaság strukturális zavarainak jelei mutatkoztak

-
- 2004, Magyarország: EU csatlakozása (felkészülés, KAP és vidékfejlesztés megismerése és adaptálása).
  - 2004, Franciaország: erősödő koncentráció a mezőgazdaságban és élelmiszer termelésben és elosztási csatornáknban.
  - 2010, Franciaország: új egyensúly keresése a vidék és a város között, környezeti és fenntarthatósági szempontok hangsúlyozása, zöldítés, táj és szépsége fontossá válik, helyi közösségek szerepe megerősödik, helyi

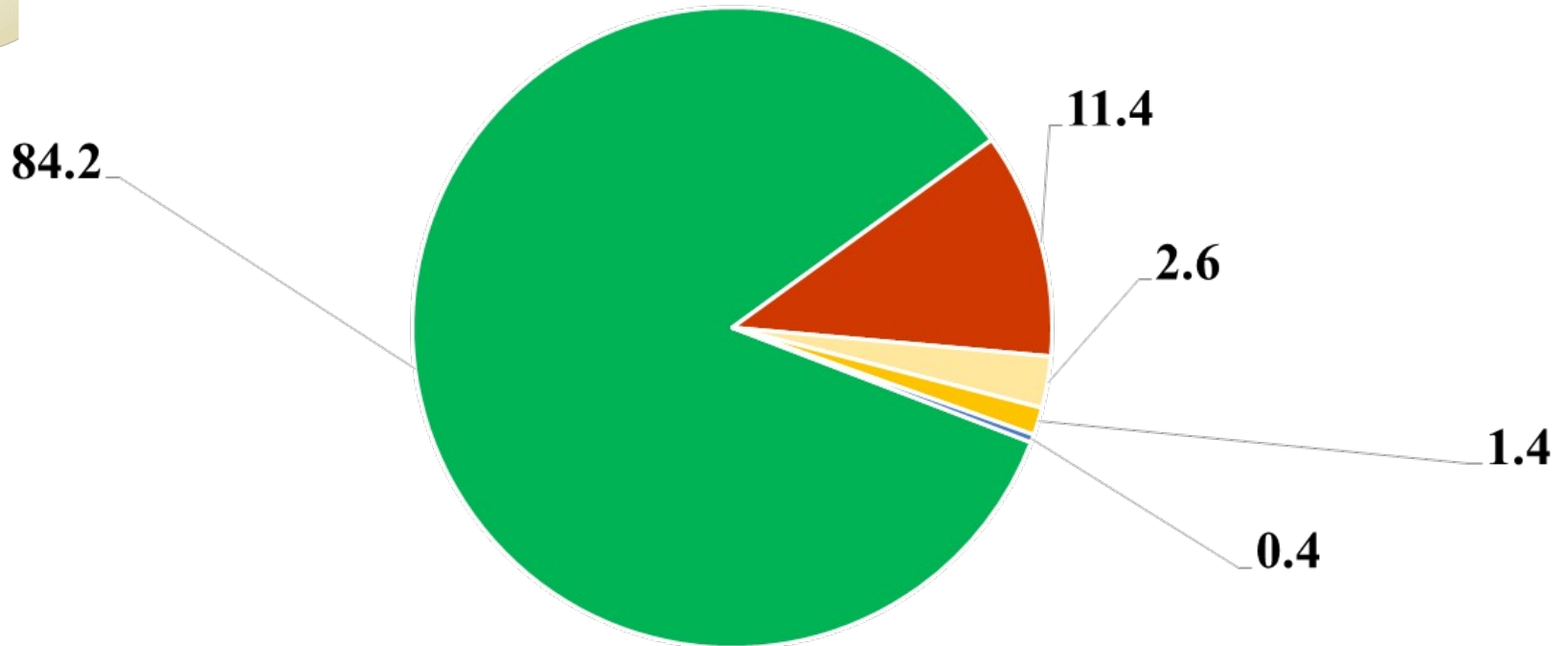
A rendszerváltás előtt

Birtokviszonyok 1989

Privatizáció

Tulajdonviszonyok, 2011 (%)

■ Magánszemélyek

■ Nemzeti

■ Gazdasági szervezetek

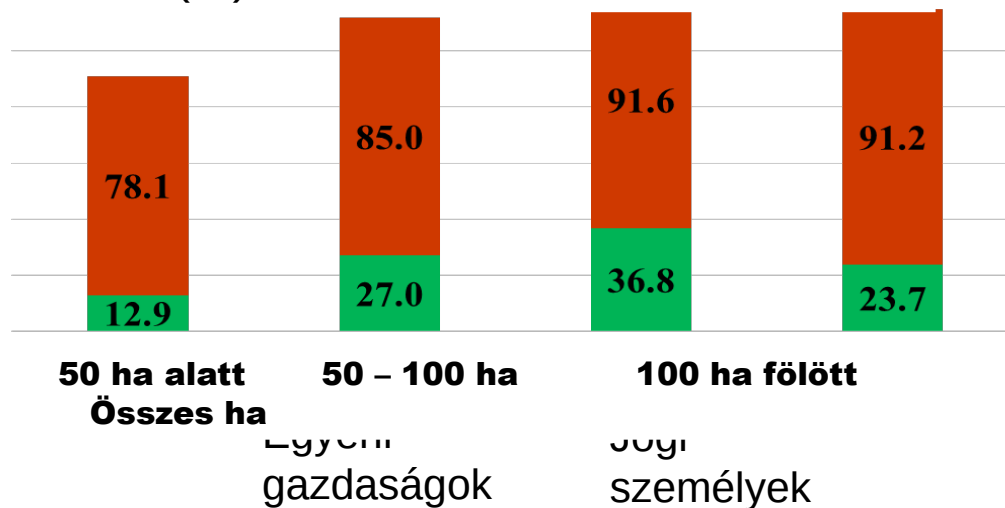
■ Egyéb

■ Szövetkezetek

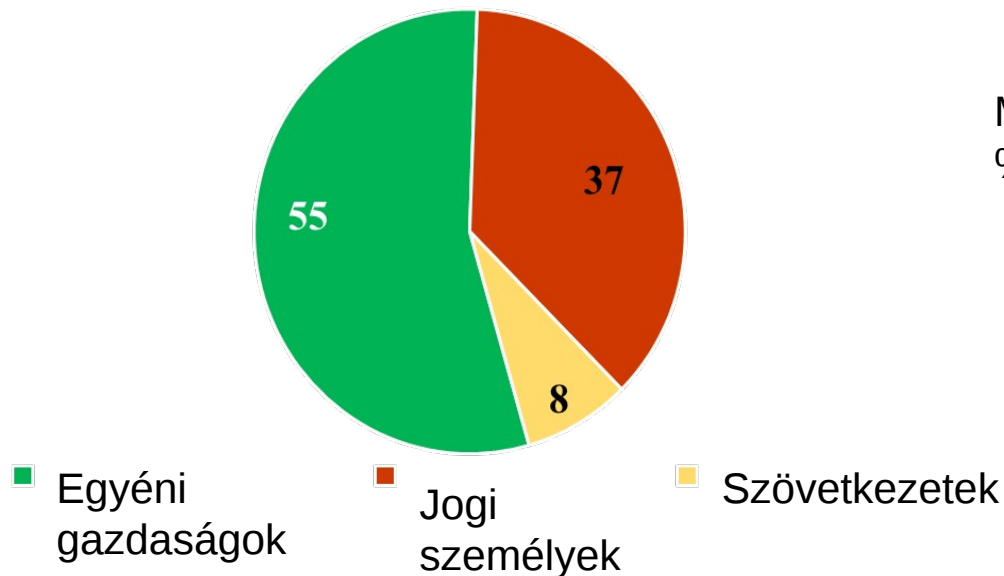
EU csatlakozás

Földtulajdon és földbérlet

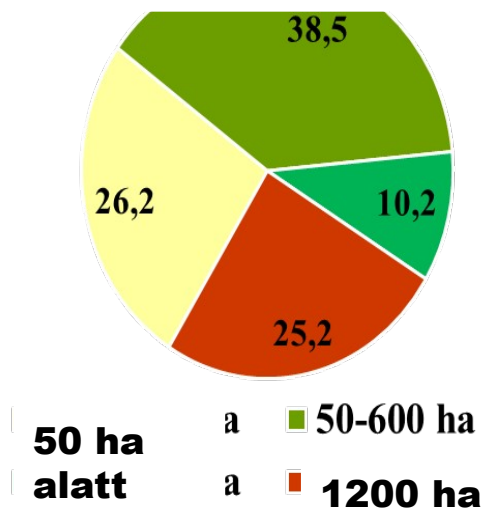
Bérelt földterületek aránya, 2010 (%)

Földhasználati szerkezet, 2003 (%)

Mezőgazdasági területek aránya %

Jelen

- Növekvő globális agrártermelés változó regionális mintákkal
- Egyenetlenül növekedő globális jövedelmek
- Növekvő élelmiszer-fogyasztás
- Bővülő nemzetközi agrárkereskedelem változó regionális tapasztalatokkal
- Globálisan tartós éhezés
- Klímaváltozásra utaló jelek
- Háttérben változó paradigmák az élelmiszer-gazdaságban:

ALTERNATÍV ELLÁTÁSI LÁNCOK POZITÍV HATÁSA A MAGYAR VIDÉKFEJLESZTÉSRE

- Hozzájárul a helyi gazdaság fejlesztéséhez és munkahelyteremtéshez,
- Növekszik a vidék népességmegtartó képessége,
- Növeli a megtermelt termékek értékét , magasabb elérhető ár , azonnali árbevétel,
- Differenciálja és szélesíti a termékválasztékot, és szállítási eszközigeny és költségek alacsonyabbak,
- Növeli a gazdák marketing orientáltságát, értékesítési ismeretek és tapasztalatok felhalmozódása,
- Javul a termelők alkupozíciója és együttműködési készsége, csoportosulása,
- Növeli a fogyasztók bizalmát, szorosabb társadalmi kapcsolatok alakulnak ki a termelők és fogyasztók között és a kedvezően befolyásolja az élelmiszer termelés általános megítélését, a helyi közösség iránti figyelem nő,
- Bővíti a jövedelmet és csökkenti a szociális támogatási igényt vidéken,
- Növeli a vidéki térség piaci részesedését az élelmiszer forgalmazásban

Milyen közvetlen értékesítési formákat használnak a magyar vésőrlék (vendégszeres)

A közvetlen értékesítési forma	Igénybevételi gyakoriság %
Termelői piac	42,3
Gazdaudvarból történő értékesítés	16,6
Termelői bolt	12,6
Út menti értékesítés	9,2
WebShop, online	6,7
Házhoz szállítás	6,4
Automatából történő értékesítés	5,9
Szedd magad értékesítés	1,8

Forrás: Lehota – Mácsai (2012)

Milyen élelmiszereket vásárolnak rendszeresen közvetlen formában?

Termék, termékcsoport	Gyakoriság %
Tojás	33,6
Méz	32,3
Zöldség	31,0
Gyümölcs	30,5
Tej	26,5
Vágott baromfi	21,2
Húskészítmények	21,0
Tejtermékek	20,9
Bor	12,9

Forrás: Lehota – Mácsai (2012)

A közvetlen értékesítés szegmensei, fogyasztói csoportjai

Fogyasztói csoportok, szegmensek	Részarány, %
Közvetlen értékesítés iránt elkötelezett városiak	44,0
Közvetlen értékesítés iránt elkötelezett falusiak	33,0
Közvetlen értékesítést elutasítók	13
A közvetlen értékesítés formáit előnyben részesítők	10,0

Forrás: Lehota – Mácsai (2012)

Várható trendek

- A gazdaságok többsége a piachoz kapcsolódik és méreteik növekednek. Kisgazdaságok hatékonysági előnyei fokozatosan csökkenek.
- A mezőgazdaság fejlesztése elengedhetetlen és ehhez pénzügyi erőforrásokra van szükség. Ugyanakkor továbbra is az intézményi struktúra és a gazdaságpolitikai környezet marad az egyes országokba várható fejlődés legfontosabb meghatározója. (EU szinten és nemzetek szintjén egyaránt).

-
- A világ rendelkezik a növekvő népesség élelmiszer ellátásához szükséges erőforrásokkal
  - Agrár-kutatások kiemelt szerepe a termelékenység növelésében.
  - Az éhezés alapvetően jövedelem probléma,
  - Az élelmiszerfogyasztók

Együttműködési lehetőségek

- Személyes tapasztalatok (oktatás, tanácsadás, tapasztalatcsere, közös rendezvények, közös gazdasági és települési projektek és együttműködések),
- Közös Francia - Magyar Agrárakadémia működése, évente változó helyszínnel, (La Mission d'Animation des Agrobiosciences),
- Tudás és jó gyakorlat transzfer (szakoktatás, felsőfokú képzés, gyakornok cserék, közös projektek: Erasmus, Leonardo stb.

17ES CONTROVERSES EUROPÉENNES DE MARCIAC
L'EUROPE, L'AGRICULTURE ET LE CITOYEN

www.agrobiosciences.org

LA FUTURE PAC À L'ÉPREUVE DES BOULVERSEMENTS DU MONDE

MERCREDI 3 ET JEUDI 4

REVOLUTION
DURABLE

Néhány tanulság

- Egyik fontos stabil tényezője a Magyar mezőgazdaságnak = a változás (pl. fél évszázad során három, céljaiban és következményeiben sok ellentmondást hordozó „földreform”).
- A mezőgazdaság siker tényezője a változásokhoz való alkalmazkodás, a családi méretű gazdaságok akkor tudnak sikeresen alkalmazkodni, ha dominál a tudás, az innováció és a támogató agrár- és

AZ ÚT MENTÉN

VAROSBAN

GAZDAK ALKALMI PIACÁN

OTTHON

PIACON

ÉRTEK-
HOZZÁADÁS

A világ igényli a Francia és Magyar mezőgazdaság versenyképes termékeit!

Köszönöm figyelmüket

Kisgazdaságok eltűnő hatékonysági előnyei

A 100 hektár feletti és 2 ha alatti gazdaságok kibocsátásának hányadosai, %

Termelés növekedés átalakuló tényezői

A globális mezőgazdasági kibocsátás forrásai

